BÜYÜK GÜNAHLARDAN BİRİ DE ZULÜMDÜR

Değerli Müminler!

Bugünkü sohbetimizde zulümden söz edeceğiz.

Zulüm, adâletin karşıtı olan bir kavramdır, haksızlık demektir. Adâlet, nasıl her şeyi yerli yerine koymak demek ise, zulüm de bir şeyi kendi yerinden başka bir yere koymaktır.

Dinimiz her şeyde adâleti emretmiş, zulmü ve haksızlığı ise yasak-lamış ve büyük günahlardan saymıştır.

Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın kullarına zulmedici olmadığı, zulmedenleri sevmediği ve zalimleri yaptıkları zulüm sebebiyle cezasız bırakmayacağı bildirilmektedir. Bir âyet-i kerime'de şöyle buyurulmuştur:

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَۜ اِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْاَبْصَارُۙ.

"(Ey Peygamberim!) Sakın, Allah'ı zalimlerin yaptıklarından habersiz sanma. Ancak Allah onları cezalandırmayı, korkudan gözlerin dışarıya fırlayacağı bir güne erteliyor."[63]

---

63 İbrâhîm, 14/42.

Allah Teâlâ'ya yerde ve göklerde hiçbir şey gizli değildir. Hepsi O'nun bilgisindedir. Kimin ne yaptığını ve hatta içinde neyi sakladığını bilir. Başkalarına zulmedenleri de bilir, ancak onların cezalandırılmasını dilediği zamana kadar erteler, fakat ihmal etmez.

Bir hadis-i Kudside Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يَا عِبَادِى إِنِّى حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِى وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا فَلاَ تَظَالَمُوا

"Ey kullarım! Ben zulmü kendime haram kıldım. Onu sizin aranızda da haram kıldım. Birbirinize zulmetmeyiniz."[64]

İnsanların dokunulmaz hakları vardır. Bunlara dokunulması haram ve yasaktır. Peygamberimiz vedâ haccında bu konunun üzerinde önemle durmuş ve şöyle buyurmuştur:

فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ بَيْنَكُمْ حَرَامٌ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هٰذَا، فِى شَهْرِكُمْ هٰذَا، فِى بَلَدِكُمْ هٰذَا.

"Kesin olarak söylüyorum ki, kanlarınız, mallarınız, şeref ve haysiyetiniz bu ayda, bu şehirde bugünün hurmeti gibi haramdır. Rabbınıza kavuştuğunuzda yaptığınızdan sizi sorgulayacaktır..."[65]

Zulüm Üç Çeşittir

Birincisi, Allah'a karşı kulun yaptığı bir haksızlıktır. Allah, kendisinden başka ilâh olmayan bir mabuttur. Yani ibadet yalnız O'nun hakkıdır, O'ndan başkası ibadete müstahak değildir. Çünkü yaratan, yaşatan O, akıl gibi üstün yeteneklerle insanı donatan O, öldüren O, diriltecek olan O, sonra sorgulayacak olan O. O'nun için de ibadet yalnız O'nun hakkıdır. İbadette Allah'a başkasını ortak koşmak, Allah'ın hakkını Allah'tan başkasına vermektir ki, en büyük haksızlıktır. Nitekim Lokman aleyhis-selâmın oğluna yaptığı ve Kur'an-ı Kerim'de hikâye edilen nasihatinde:

---

64 Müslim, "Birr", 15.
65 Buhârî, "İlim", 9; Müslim, "Kasame", 9.

يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ.

–"Yavrucuğum! Allah'a ortak koşma, çünkü Allah'a ortak koşmak elbette büyük bir zulümdür."[66] buyurulmuştur.

Allah'a kavuşmayı ve yaptığı iyiliklerin karşılığını almayı uman kimselerin Allah'a ortak koşma haksızlığını yapmamaları hatırlatılırken de şöyle buyuruluyor:

قُلْ اِنَّمَٓا اَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحٰٓى اِلَيَّ اَنَّمَٓا اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَٓاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهٓ اَحَدًا.

"De ki: Ben de sizin gibi ancak bir beşerim. Ne var ki, bana ilâhınızın ancak bir ilâh olduğu vahyolunuyor. Onun için her kim Rabbine kavuşmayı arzu ederse iyi iş yapsın ve Rabbine yaptığı ibadete hiç kimseyi ortak etmesin."[67]

Allah Teâlâ, kulunun kendisine yaptığı ibadete başkasını ortak koşma haksızlığını bağışlamıyacağını bildirmekte ve şöyle buyurmaktadır:

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهٖ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا.

"Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışında dilediğini bağışlar. Allah'a ortak koşan muhakkak ki, derin bir sapıklığa düşmüştür."[68]

Hasan'ın hakkını alıp Ahmet'e vermek, nasıl bir haksızlık ise, ibadet yalnız Allah'ın hakkı iken, ona başkasını da ortak kılmak, aynı şekilde ve daha da büyük bir zulümdür.

İkincisi, kişinin kendi nefsine yaptığı zulümdür. Allah Teâlâ insanı yaratıkların en şereflisi kılmış, kâinatta kendisinden başka her ne varsa

66 Lokmân, 31/13.
67 Kehf, 18/110.
68 Nisâ, 4/116.

hepsini ona hizmet için yaratmış, gönderdiği Peygamberlerle de O'na emir ve yasaklarını bildirmiştir.

Allah'ın şerefli kıldığı insan Allah'tan başkasına taparsa ve Allah'ın yasakladıklarını yaparak günah işlerse kendisine yazık etmiş ve haksızlık etmiş olur. Allah'ın aziz kıldığını o zelil kılmış olur. Kur'an-ı Kerim, günah işleyenlerin nefislerine zulmetmiş olduklarını bildiriyor. Ve bundan tövbe ederek nefislerini arındırmaları emrediliyor.

Günahın insan gönlünde bir kir ve leke olduğu, bu kir ve lekenin ancak tövbe ile temizleneceği Peygamberimiz tarafından bildiriliyor.

Üçüncüsü, başkalarına yapılan haksızlıktır. Müslüman herkes ile iyi geçinir, kimseye haksızlık etmez, kimseye haksızlık yapılmasına razı olmaz. Peygamberimiz buyuruyor:

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ، لاَ يَظْلِمُهُ وَلاَ يُسْلِمُهُ

"Müslüman, müslümanın kardeşidir. Müslüman müslümana zulmetmez. Müslüman müslümanı (başına gelen musıbette) yalnız bırakmaz."[69]

İnanmış olan bir kimse başkasına zulmetmez. Hiç kimsenin malını haksız yere zimmetine geçirmez. Tarlada, bağda ve bahçede komşularının hududuna tecavüz etmez. Bilir ki bir gün bu yaptıklarından Allah'ın huzurunda sorgulanacak ve üzerine aldığı kul hakları sahiplerine verilecektir. Bunun şüphe götürmez olduğunu bakınız Peygamberimiz neyi örnek vererek açıklıyor:

لَتُؤَدُّنَّ الْحُقُوقَ اِلَى اَهْلِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُقَادَ لِلشَّاةِ الْجَلْحَاءِ مِنَ الشَّاةِ الْقَرْنَاءِ

"Haklar kıyamet gününde sahiplerine iade edilecektir. Hatta boynuzlu koyundan boynuzsuz koyunun öcü alınacaktır."[70]

Haksızlık ve hırsızlıkla zimmete geçirilen mal, para, mülk ve toprak

69 Buhârî, "Mezalim", 3; Müslim, "Birr", 15.
70 Müslim, "Birr", 15.

kıyamet gününde sahiplerine ödenecek ve hiç kimsenin hakkı kimsede kalmayacaktır. Peygamberimiz:

مَنِ اقْتَطَعَ حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِيَمِينِهِ فَقَدْ أَوْجَبَ اللّٰهُ لَهُ النَّارَ وَحَرَّمَ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ. فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ وَإِنْ كَانَ شَيْئًا يَسِيرًا يَا رَسُولَ اللّٰهِ قَالَ وَإِنْ قَضِيبًا مِنْ أَرَاكٍ

"Bir kimse yemin ederek bir müslümanın hakkını zimmetine geçirirse Allah o kimseye cehennemi vacip kılar, cenneti haram eder." buyurdu. Bunun üzerine bir adam:

–Eğer o hak, değersiz bir şey ise de mi? deyince, Peygamberimiz:

–İsterse misvak ağacından bir dal parçası olsun, buyurdu.[71]

Haksız olarak bir mala sahip olmak için yalan yere yemin etmenin büyük bir vebal olduğu ve kişiyi elim bir azaba uğratacağı âyet ve hadislerde ifade buyurulmuştur. Peygamberimiz:

مَنْ حَلَفَ عَلَى مَالِ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ حَقِّهِ لَقِيَ اللّٰهَ وَهُوَ غَضْبَانُ. قَالَ عَبْدُ اللّٰهِ ثُمَّ قَرَأَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِصْدَاقَهُ مِنْ كِتَابِ اللّٰهِ

"Her kim hakkı olmadığı halde bir müslümanın malını zimmetine geçirmek için yemin ederse Allah'ın hışmına uğrayarak huzuruna çıkar." buyurdu. Abdullah İbn Mes'ûd diyor ki, sonra Peygamberimiz Allah'ın kitabından bunu tasdik eden şu âyeti okudu:

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَاَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا

"Allah'a karşı verdikleri sözü ve yeminlerini az bir paraya satanlar var ya; işte onlar için ahirette hiç bir nasip yoktur."(Al-i İmrân, 3/77)[72]

71 Müslim, "İman", 61.
72 Buhârî, "Müsakat", 4; Müslim, "Eyman", 61.

Ebû Seleme ile (kendi kavminden) bazı kimseler arasında yer konusunda anlaşmazlık çıkmıştı. Ebû Seleme durumu Hz. Aişe'ye arzedince Hz. Aişe Ebû Seleme'ye:

–Ey Ebû Seleme! Haksız olarak bir yeri almaktan sakın. Çünkü Peygamberimiz:

"Kim ki başkasına ait bir yerden bir karış kadar bir yere tecavüz ederse kıyamet gününde yedi kat yerden (isabet eden toprak) o tecavüz edenin boynuna halka gibi geçirilir." buyurdu, demiştir.[73]

Evet müslüman, bir gün Allah'ın huzurunda yaptıklarının hesabını vereceğine inanan insandır. Peygamberimiz bu hesap gününden önce bir kimsenin zimmetine geçirdiği hakları sahiplerine vermesini veya onlardan helallık almasını öğütlüyor ve şöyle buyuruyor:

مَنْ كَانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ عِرْضِهِ أَوْ شَيْءٍ فَلْيَتَحَلَّلْهُ مِنْهُ الْيَوْمَ، قَبْلَ أَنْ لاَ يَكُونَ دِينَارٌ وَلاَ دِرْهَمٌ، إِنْ كَانَ لَهُ عَمَلٌ صَالِحٌ أُخِذَ مِنْهُ بِقَدْرِ مَظْلَمَتِهِ، وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُخِذَ مِنْ سَيِّئَاتِ صَاحِبِهِ فَحُمِلَ عَلَيْهِ

"Bir kimse din kardeşinin iffetine yahut malına haksız olarak dokunmuş ise; altın, gümüş bulunmayan kıyamet gününden önce ondan helallık alsın. Aksi takdirde yaptığı haksızlık oranında onun iyiliklerinden alınıp hak sahibine verilir. İyiliği yoksa (veya iyiliği borcunu karşılamıyorsa) hak sahibinin günahlarından alınıp haksızlık edene yükletilir (ve böylece ödeştirilir)."[74]

Kişilerin mülkiyetinde olan mal ve topraktan haksız yere bir şey almak nasıl günah ise, kamuya ait mal ve topraktan haksız yere bir şey almak da aynı şekilde günahtır. Çünkü bunda topyekün milletin, henüz tüyü bitmemiş yetimin hakkı vardır. Müslüman hakkı olmayan bir şeyi kime ait olursa olsun almaz ve böyle bir mala sahip olmak istemez. Çünkü bu yüktür ve vebaldir.

Az önce de ifade ettiğimiz ve Peygamberimizin konu ile ilgili uyarısını

73 Buhârî, "Mezalim", 13; Müslim, "Müsakat", 30.
74 Buhârî, "Mezalim", 10.

naklettiğimiz gibi, müslüman, haksızlığa uğradığını, hakkını savunamadığını bildiği kimseyi yalnız bırakmayıp ona destek vererek hakkını almasına yardımcı olur. Peygamberimiz:

انْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا. قَالُوا يَا رَسُولَ اللّٰهِ هٰذَا نَنْصُرُهُ مَظْلُومًا، فَكَيْفَ نَنْصُرُهُ ظَالِمًا قَالَ تَأْخُذُ فَوْقَ يَدَيْهِ

–(Ey Mümin!) Mümin kardeşine, ister zalim olsun, ister zulme uğramış olsun, yardım et, buyurdu. Birisi:

–Ey Allah'ın Resûlü, şu haksızlığa uğrayan kişiye yardım ederiz. Fakat o haksızlığı yapan kişiye nasıl yardım edeceğiz? diye sordu. Peygamberimiz:

–Zâlimin iki elinin üstünü tutar, yani onu zulümden vaz geçirirsin, buyurdu.[75]

Cabir (ra.) şöyle demiştir: Biri muhacirlerden diğeri Ensar'dan iki çocuk kavga ettiler. Bunun üzerine muhacir yahut muhacirler:

–Yetişin ey muhacirler! Ensar'dan olan da:

–Yetişin ey ensar! diye bağırdılar. Bu feryadı duyan Peygamberimiz irkildi ve:

–Bu nedir, yoksa cahiliyet devrinin dava ve âdeti ihya mı ediliyor? diye sordu. Orada bulunanlar:

– Hayır, öyle bir şey yok. Yalnız iki çocuk kavga ettiler de biri diğerinin kıçına vurdu, dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz:

– Öyle ise zararı yok. Kişi zalim de olsa mazlum da olsa din kardeşine yardım etsin, buyurdu.[76]

Peygamberimiz, birisinin muhacirleri, diğerinin de ensarı çağırmalarından endişe etmişti. Çünkü cahiliyet devrinde bir adet vardı: Araplar haklarını almak için akraba ve kabilelerini yardıma çağırırlardı da akraba ve kabileler arasında kavga ve öldürmeler sürer giderdi. İslâmiyet bunu

75 Buhârî, "Mezalim", 4.
76 Müslim, "Birr", 15.

yasaklamış, anlaşmazlıkların çözümünü mahkemelere bırakmıştır. Cahiliye devrindeki bu adet kötü şeydi ve günahta bir tarafa destek vermekti. Halbuki İslâmiyet, günahta değil, iyilikte yardımlaşılmasını tavsiye etmiştir.

Değerli Müminler! Kişi haksızlığını kabul ederse ne yargıya gitmeye ne de kavga etmeye gerek kalmaz. Çünkü yargı bilgi ve belgelere göre karar verir. Bu az da olsa bazen haksızı haklı, haklıyı haksız kılabilir. Peygamberimizin saygıdeğer eşi Ümmü Seleme (ra.) diyor ki, Peygamberimiz kapısının önünde davalı ve davacının gürültü ettiklerini duydu. Yanlarına gitti ve:

إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ وَإِنَّهُ يَأْتِينِي الْخَصْمُ، فَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكُونَ أَبْلَغَ مِنْ بَعْضٍ، فَأَحْسِبُ أَنَّهُ صَدَقَ، فَأَقْضِيَ لَهُ بِذٰلِكَ، فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ بِحَقِّ مُسْلِمٍ فَإِنَّمَا هِيَ قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ، فَلْيَأْخُذْهَا أَوْ فَلْيَتْرُكْهَا

"Ben ancak sizin gibi bir insanım. Bana yargılanmak için davacılar geliyorlar. Onlardan bazısı diğerlerinden (maksadını anlatmak ve delil getirmekte) daha usta olabilir. Ben ise (işittiğim söze göre) onu doğru sanarak lehine hükmede bilirim. Kimin lehine bir müslümanın hakkıyle hükmettimse o bilsin ki bu hak (ona helâl değil) ateşten bir parçadır. İster onu alsın, ister bıraksın."[77]

Zulüm kalbin kararmasından meydana gelir. Zalimin kalbi hidâyet nuru ile aydınlanmış olsaydı, zulmün sonuçlarını düşünür ve buna yaklaşmazdı. Kalbin bu kararması kıyamet günü insanı karanlıklar içinde bırakacaktır. Peygamberimiz buyuruyor:

الظُّلْمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

"Zulüm, kıyamet gününde karanlıklardır."[78]

İbn Cevzî: "Zulümde iki günah vardır. Birisi, haksız yere başkasının malı-

77 Buhârî, "Mezalim", 16; Müslim, "Akdıye", 3.
78 Buhârî, "Mezalim", 26; Müslim, "Birr", 15.

nı almak, diğeri de adâletle emreden Allah Teâlâ'ya muhalefet etmektir ki, bu, insanların işledikleri günahların en büyüğüdür. Hiç şüphesiz ki zulüm, Allah'tan başka yardımcısı olmayan zayıf kimseye karşı işlenen çirkin bir iştir. Zayıf olan kimse Allah'ın korumasında iken ona zulmetmek, Allah'ın korumasına önem vermemek demektir ki, en çirkin bir günahtır."[79]

Allah Teâlâ kötülük yapmak şöyle dursun, kötülüğün söz olarak meydana konulmasını istemez. Gerçi Allah ne iş olarak, ne söz olarak, ne gizli, ne aşikâr kötülüğün hiçbirini sevmez. Fakat sözle olsun kötülüğün ilân edilmesinden ve açıklanmasından hoşlanmaz ve bunu yapana gazab ve azap eder. Ancak zulmedilmiş, hakkına tecavüz olunmuş olan kimsenin feryad etmesine, zalim aleyhinde bağıra bağıra beddua etmesine izin vermiştir. Hatta zalimin kötü sözlerine karşılık vermesine müsaade etmiştir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

لَا يُحِبُّ اللّٰهُ الْجَهْرَ بِالسُّوٓءِ مِنَ الْقَوْلِ اِلَّا مَنْ ظُلِمَۜ وَكَانَ اللّٰهُ سَمِيعًا عَلِيمًا

"Allah, kötü sözün açıklanmasını sevmez. Ancak zulme uğrayan hâriç. Allah her şeyi hakkıyle işiten, hakkıyle bilendir."[80] buyurulmuştur.

Bu âyet-i kerime'nin şöyle bir olay üzerine indiği rivâyet edilir.

Bir gün Peygamberimizin huzurunda bir adam Hz. Ebû Bekir'in yüzüne karşı küfretmişti. Hz. Ebû Bekir karşılık vermemiş, susmuştu. Adam küfretmeye devam edince Hz. Ebû Bekir dayanamamış, karşılık vermişti. Bunun üzerine Peygamberimiz meclisten kalkıverdi. Hz. Ebû Bekir:

– Ey Allah'ın Resûlü, o bana söverken oturuyordunuz, ben karşılık verince kalktınız, dedi. Peygamberimiz:

– Evet, bir melek senin tarafından ona cevap veriyordu. Sen karşılık verince o melek gitti, şeytan geldi, şeytan gelince ben de oturmadım, buyurdu.[81]

Peygamberimizin, Hz. Ebû Bekir'in karşılık vermesi üzerine meleğin yerini şeytan aldı buyurması, o sırada iki tarafı çatıştırmak için şeytanın da faaliyete geçtiğini ifade etmektedir. Gerçekten o sırada tarafların şuur-

---

79 Aynî, *Umdetü'l-Kârî*, XII, 293.
80 Nisâ, 4/148.
81 M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili, c. 3, s. 1505.*

suz bir duruma gelmeleri, bunun bir şahididir. Peygamberimizin ayağa kalkmaları ile de tarafların kızgınlığıyle hoş olmayan bir durum meydana getirmelerinin önünü almak için güzel bir çare öğretilmiş oluyor.[82]

Evet, haksızlığa uğrayan kimse kendisine haksızlık edene misliyle karşılık verebilir. Bu karşılık verme, kendisine söylenen çirkin sözleri aynen iade şeklinde olabileceği gibi, beddua şeklinde de olabilir. Ancak sabredip, kendisine kötü söz söyleyeni affetmesi daha iyi olur. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

وَجَزٰٓؤُا سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَاۚ فَمَنْ عَفَا وَاَصْلَحَ فَاَجْرُهُ عَلَى اللّٰهِۜ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمينَ

"Bir kötülüğün cezası yine onun gibi bir kötülüktür, ama kim affeder bağışlarsa onun mükafatı Allah'a aittir. Şüphesiz ki Allah zalimleri sevmez."[83]

Ayet-i Kerime, kendisine kötü söz söylenen kimsenin aynen karşılık vermesinin hakkı olduğunu, ancak affetmesinin hem büyük bir erdemlik, hem de Allah'ın razı olacağı ve karşılığını vereceği bir davranış olduğunu ifade etmektedir.

Böyle bir haksızlığa uğrayan kimsenin, haksızlığı yapana beddua da edebileceğini söylemiştik. Zalim, zulmettiği kimsenin bedduasından sakınmalıdır. İbn Abbas (ra.) şöyle diyor: Peygamberimiz Muâz'ı Yemen'e göndermişti Muâz, Yemen halkından müslüman olanların zekâtlarını toplayacak ve ihtiyaç duydukları dinî hükümleri onlara öğretecekti. Peygamberimiz Muâz'a verdiği emirler arasında şu da vardı:

اتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ، فَإِنَّهَا لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللّٰهِ حِجَابٌ

–"Ey Muâz –günahkâr olsa bile– mazlumun duasından sakın, çünkü mazlumun duası ile Allah arasında –duanın kabul edilmesine engel– hiçbir perde yoktur."[84]

Bir başka hadis-i şerif de şöyledir:

82 Kâmil Miras, *Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi ve Şerhi*, *VII*, 371.
83 Şûrâ, 42/40.
84 Buhârî, "Mezalim", 9.

ثَلاَثَةٌ لاَ تُرَدُّ دَعْوَتُهُمُ الصَّائِمُ حَتَّى يُفْطِرَ وَالْاِمَامُ الْعَادِلُ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَرْفَعُهَا اللّٰهُ فَوْقَ الْغَمَامِ وَيَفْتَحُ لَهَا اَبْوَابَ السَّمَاءِ وَيَقُولُ الرَّبُّ وَعِزَّتِى لَاَنْصُرَنَّكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ

"Üç sınıf insan vardır ki, bunların duası Allah tarafından geri çevrilmez: İftar zamanında oruçlunun duası, âdil devlet başkanının duası ve mazlumun duası, zulme uğrayan kimsenin duasını Allah, bulutların üstüne çıkartır; gökyüzünün kapıları mazlumun duasına açılır da Allah Teâlâ; izzetim hakkı için, ey zulme uğrayan kimse, bir zaman sonra da olsa elbette sana yardım ederim." buyurur.[85]

Değerli Müminler! Kimseye haksızlık etmeyelim. Kimsenin malını, mülkünü haksız yere zimmetimize geçirmeyelim. Kimseye kötü söz söylemeyelim. Özet olarak söylemek gerekirse kul hakkıyle Allah'ın huzuruna çıkmayalım. Bu konuda meşhur bir hadis-i şerifle konuşmamızı tamamlayalım. Ebû Hureyre (ra.) anlatıyor: Peygamberimiz:

أَتَدْرُونَ مَا الْمُفْلِسُ. قَالُوا الْمُفْلِسُ فِينَا مَنْ لاَ دِرْهَمَ لَهُ وَلاَ مَتَاعَ. فَقَالَ إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِى يَأْتِى يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلاَةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ وَيَأْتِى قَدْ شَتَمَ هٰذَا وَقَذَفَ هٰذَا وَأَكَلَ مَالَ هٰذَا وَسَفَكَ دَمَ هٰذَا وَضَرَبَ هٰذَا فَيُعْطَى هٰذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ وَهٰذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يُقْضَى مَا عَلَيْهِ أُخِذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ طُرِحَ فِى النَّارِ

–Biliyor musunuz, müflis kim dir? buyurdu. Orada bulunanlar:

–Bizce müflis, parası ve malı olmayan kimsedir, dediler. Peygamberimiz:

–Benim ümmetimden müflis o kimsedir ki, kıyamet gününde namaz, oruç, zekâtla gelir, fakat şuna sövmüş, şuna iftira etmiş, şunun malını yemiş,

85 Tirmizî, "Daavat", 129.

bunun kanını dökmüş ve şunu dövmüş. Bundan dolayı onun iyiliklerinden bu adamların herbirilerine verilir. Üzerinde olan haklar ödenmeden, iyiliği tükenirse, hak sahiplerinin günahları o kimseye yükletilir; sonra o kimse cehenneme atılır, buyurdu. (İşte müflis –iflâs etmiş– buna denir.)"[86]

Allah, hiçbirimizi bu duruma düşürmesin. Âmin.

86 Müslim, "Birr" 15.